

Beleidsplan

College van Diakenen

van de Protestantse Gemeente Groningen

2016-2019

Inhoudsopgave

1. Inleiding.....	2
2. Terugblik	3
3. Visie en uitgangspunten	4
4. Ontwikkelingen in de Groninger samenleving	6
5. Wat we doen.....	7
6. Stichting Het Groene Weeshuis.....	11
7. Financiën	12

Bijlagen

1. De lokale maatschappelijke context in cijfers.....	14
2. Criteria steun organisaties	15
3. Criteria steun personen	16

1. Inleiding

Voor u ligt het beleidsplan van het College van Diakenen (CvD) voor de jaren 2016 tot en met 2019. In dit beleidsplan geven wij aan waar we als College van Diakenen voor staan en wat we gaan doen. Om ons heen is veel in ontwikkeling, de panelen schuiven en daarom is het goed om een moment stil te staan om terug te blikken en ons te bezinnen op de opgave voor de komende jaren.

In de maatschappij zijn verschillende ontwikkelingen gaande waartoe wij ons moeten gaan verhouden.

Het College van Diakenen maakt samen met het College van Kerkrentmeesters deel uit van de Protestantse Gemeente Groningen (PGG).

De PGG telt zes wijkgemeenten: De Martinikerk, de Nieuwe Kerk, De Ark, de Immanuelkerk, De Fontein en De Bron. Deze wijkgemeenten hebben ieder een eigen wijkdiaconie.

In 2015 is eveneens onder auspiciën van de Algemene Kerkenraad (AK) een meerjarig beleidsplan geschreven van de Protestantse Gemeente Groningen. Hierin is een korte paragraaf opgenomen over het CvD, waarin voor meer informatie wordt verwezen naar dit meerjarig beleidsplan van het CvD.

Leeswijzer

Hoofdstuk 1 is de inleiding.

In hoofdstuk 2 blikken we kort terug op de vorige beleidsplanperiode 2012-2015.

In hoofdstuk 3 beschrijven we de missie en de visie van het CvD op haar werkzaamheden.

We beschrijven de kerntaken. Ook komt hier aan de orde hoe wij onze relatie zien met de PGG en met de wijkgemeenten.

In hoofdstuk 4 zoomen we in op een drietal actuele ontwikkelingen in de Groninger samenleving waar de diaconie in de komende jaren mee te maken zal krijgen: de armoedeproblematiek, de opvang van asielzoekers en vluchtelingen en de gevolgen van de vernieuwingen in het sociale domein.

In hoofdstuk 5 geven we aan wat we gaan doen.

In hoofdstuk 6 beschrijven we onze visie en taken als beheerder van het Groene Weeshuisfonds.

Tenslotte beschrijven we in hoofdstuk 7 de financiële situatie.

Groningen, oktober 2015

2. Terugblik

Ontwikkeling ledental

Het aantal belijdende leden per 1 januari 2015 bedraagt ca. 3200 (2012: ca 3700) en het aantal doopleden ca. 9900 (2012: 9800).

Resultaten

We gaan hier kort in op de resultaten van het beleidsplan 2012 – 2015.

De doelen van het vorige beleidsplan waren:

1. Uitbreiding en verdieping van de contacten met en tussen de zes wijkgemeentes
2. Aanhalen van de contacten met instellingen
3. Verhoging van de zichtbaarheid in de stad
4. Herziening van het financieel beleid
5. Toerusting

Er zijn flinke stappen gezet om deze doelen te bereiken. De samenwerking tussen de wijkdiaconieën in diverse combinaties is in deze periode goed op gang gekomen. Men stemt af, onderneemt gezamenlijke initiatieven en leert van elkaar. Jaarlijks organiseert het College bovendien inhoudelijke avonden om met elkaar van gedachten te wisselen, waar ook sprekers worden uitgenodigd. Voor wijkpenningmeesters zijn er aparte stedelijke bijeenkomsten.

Het aantal contacten met andere organisaties neemt toe. Zo wordt er met andere kerken samengewerkt in het kerkelijk WMO-beraad. Zorg- en hulpverlening weten ons steeds beter te vinden met aanvragen voor concrete, incidentele financiële of materiële steun. Andersom dwingen de aanvragen ons om scherp te kijken of er niet een al bestaande voorziening is. Dat is ook een goede aanleiding geweest om ons te verdiepen in het maatschappelijk middenveld, dat aan grote veranderingen onderhevig is.

We hebben ons financiële beleid opnieuw onder de loep genomen gelet op nieuwe ontwikkelingen en ambities. In de financiële paragraaf wordt hier nader op ingegaan. In 2014 is ook besloten de nog aanwezige grafrechten af te kopen. Het Groene Weeshuis heeft ooit schenkingen ontvangen met als verplichting in totaal 30 graven te onderhouden op de Noorderbegraafplaats en 26 op de Zuiderbegraafplaats. Dat is nu in één keer afgekocht.

Recent landelijk onderzoek naar de maatschappelijke inzet van de diaconieën van de PKN ¹ leverde een aantal conclusies op: de diaconie is een vitale kern van de kerk, en levert een grote bijdrage aan de samenleving. Diaconieën spelen goed in op nieuwe maatschappelijke ontwikkelingen, en zoeken vooral aansluiting met de buurt. Door samen te werken met andere kerken ontstaan vaak brede platforms. En diakenen zijn betrokken mensen, die begaan zijn met het lot van kwetsbare mensen in de samenleving.

¹ Dienen Delen Doen: Onderzoek naar de maatschappelijke inzet van de diaconieën van de Protestantse Kerk Nederland. Een uitgave van de Federatie van Diaconieën ism Kerk in Actie.

Dit is voor ons in Groningen een herkenbaar beeld. We zien dat vooral die dingen worden opgepakt waar de betreffende (wijk)diaconie goed in is. Men sluit aan bij de energie die er bij de diakenen is, en speelt in op met name de ontwikkelingen in de wijk.

De diaconieën staan niet stil, al is het wel eens moeilijk om al het bestaande gaande te houden. Toch lukt het nog om ook nieuwe activiteiten op te pakken.

De wereld om ons heen staat niet stil. Nieuwe maatschappelijke vraagstukken vragen om bezinning en actie. We voorzien dat er *nieuwe noden* ontstaan waartoe we ons moeten zien te verhouden: Wat is nodig? Wat kunnen we aan? Wat past bij ons?

Tegelijkertijd heeft onze Protestantse Gemeente Groningen te maken met teruggang in ledental en financiën. Ook dat is aanleiding om een plan te maken om de financiën op orde te krijgen maar ook vernieuwende initiatieven een kans te geven. Met recht een grote uitdaging, die alleen in goed samenspel tussen alle geledingen kans van slagen heeft.

3. Visie en uitgangspunten

Diaconaat

Diaconaat behoort tot de essentie van het kerk zijn. In de kerkorde van de Protestantse Kerk Nederland staat de taak beschreven die de gemeenten hebben op diaconaal gebied. Het College onderschrijft deze formulering van harte en neemt hem als vertrekpunt van zijn werkzaamheden: “De gemeente vervult haar diaconale roeping in de kerk en in de wereld door de dienst van barmhartigheid en gerechtigheid, te delen wat haar aan gaven is geschonken, te helpen waar geen helper is en te getuigen van de gerechtigheid van God waar onrecht gebeurt. De roeping van de gemeente tot de dienst van barmhartigheid en gerechtigheid krijgt vorm door:

- het verlenen van onderling dienstbetoon
- het verlenen van bijstand, verzorging en bescherming aan wie dat nodig hebben
- het deelnemen in arbeid ten behoeve van het algemeen maatschappelijk welzijn
- het signaleren van knelsituaties in de samenleving
- het bevorderen van de zorg voor het behoud van de schepping”

Diaconaat behoort tot het ambt van alle gelovigen. Diakenen sporen de gemeenteleden aan inhoud te geven aan barmhartigheid, gerechtigheid, gastvrijheid en offervaardigheid, ieder met zijn eigen talenten. Diakenen dragen zorg voor ondersteuning van mensen die het moeilijk hebben in de samenleving en tussen wal en schip vallen.

Diaconieën kunnen verschillende instrumenten inzetten. Men kan hulp bieden door geld te geven (giften, leningen), bezoekwerk, praktische ondersteuning, het aanbieden van activiteiten, voorlichting geven en pleitbezorging.

Afhankelijk van de behoefte en de beschikbaarheid wordt hier een keuze in gemaakt.

College van Diakenen

Veel diaconale activiteiten worden uitgevoerd door de wijkdiaconieën. Zij zijn voor een belangrijk deel de *basis* én het *gezicht* van de diaconale presentie van de PGG in de stad en de wijken. Ze ontwikkelen zelf beleid vanuit hun eigen verantwoordelijkheid.

Daarnaast heeft ons College een aantal *stedelijke* taken en eigen verantwoordelijkheden:

1. vraaggerichte ondersteuning en coördinatie van het werk van de wijkdiaconieën;
2. ontwikkeling en uitvoering financieel beleid met het oog op het optimaal bereiken van de doelstellingen
3. belangenbehartiging op stedelijk, regionaal en landelijk niveau ten aanzien van thema's die de diaconie raken.

Met name op deze *kerntaken* gaat we in dit beleidsplan in.

Relatie met Algemene Kerkenraad

AK en CvD hebben ieder een eigen verantwoordelijkheid en taken, en beschikken over eigen financiën. Het CvD is voor haar beleid verantwoording schuldig aan de AK : de AK stelt uiteindelijk het door het CvD opgestelde (eigen) beleidsplan, de begroting en de jaarrekening vast². Vanzelfsprekend is steeds het criterium dat de diaconale middelen met een specifiek, diaconaal doel ter beschikking zijn gesteld door de leden. Daaronder vallen ook de collecte-afdrachten.

Uitgangspunten

Onze visie beschrijven we in de vorm van uitgangspunten. Het zijn *statements* en *aannames* die richting geven aan onze werkzaamheden en de keuzes die we maken.

We zetten ze hier op een rijtje.

1. Het diaconaat is én blijft van belang voor de kerk én voor de samenleving.
2. Het diaconaat is in hoge mate gezichtsbepalend voor de PGG naar buiten toe.
3. Individuele ondersteuning (helpen waar geen helper is) blijft een wezenlijk onderdeel van de taken van de diaconie. We zetten criteria voor ondersteuning scherper neer.
4. Aansluiting op het netwerk van de WIJ-teams is zinvol en biedt kansen aan diaconieën om beter in te spelen op gesignaleerde behoeften. We maken duidelijk wat we te bieden hebben vanuit onze eigen missie.
5. Diaconale inzet wordt vooral gekenmerkt door haar onvoorwaardelijkheid, en dat maakt haar uniek. Het biedt ons de kans om iets van de liefde van God voor *alle* mensen door te geven.
6. De middelen die aan de diaconieën worden toevertrouwd worden op een correcte en transparante manier verwerkt, beheerd en besteed.
7. Naast algemene diaconale middelen beheert het CvD ook een aantal fondsen met een specifieke bestemming. Daaraan willen we recht doen, wat betekent dat *we in de geest van wat de oprichters beoogden* de middelen besteden. We bezien per aanvraag welk budget het meest passend is. Een van die fondsen is het Groene Weeshuis. (zie Hoofdstuk 6)
8. Samenwerken en afstemmen met andere kerken en maatschappelijke organisaties voorkomt dat we allemaal het zelfde doen. Maar we willen dat vooral doen waar dat kan en ook echt nodig is. We bezien vooral waar onze diaconale inzet een toegevoegde waarde heeft. Kerkelijke profilering is geen doel in zich, al kan dat wel positief zijn voor de beeldvorming. Veel kerkleden zijn overigens actief in algemeen maatschappelijke organisaties.

² Kerkorde, Ordinantie 4-7, 11-4, 11-6

9. Voor hulp aan mensen in andere landen sluiten we aan bij projecten die zich richten op structurele verbeteringen in de concrete situatie van kwetsbare mensen in hun eigen samenleving. KiA doet daarin goed en nuttig voorwerk. Daarnaast kiezen ook wijkdiaconieën projecten die aan deze criteria voldoen.
10. We hebben als kerken en zeker als diaconie een signaleringsfunctie wat betreft de gevolgen van de veranderingen in het sociale domein. De gemeente heeft nu op heel veel domeinen de regie, maar voert ook bezuinigingen door. We willen het beleid en vooral ook de uitvoering kritisch volgen. We springen niet zonder meer in gaten die ontstaan door een terugtrekkende overheid. Een ander middel is om bij de overheid aan de bel te trekken. We geven vorm en inhoud aan onze rol als gesprekspartner.
11. Sommige projecten hebben zowel een pastoraal, diaconaal als missionair aspect. We staan open voor nieuwe initiatieven die *mede* een diaconaal doel dienen. Als er een breed kerkelijk of maatschappelijk belang is ligt gedeelde financiering voor de hand. In de uitwerking moet ook worden gezien of een gezamenlijk fonds met de AK een wenselijke optie is

4. Ontwikkelingen in de Groninger samenleving

Wij verrichten ons werk binnen de Groninger samenleving. Daarin vinden grote veranderingen plaats. Veel burgers ondervinden daarvan de gevolgen. We lichten er drie majeure ontwikkelingen uit.

WIJ-teams

De gemeentelijke overheid wordt verantwoordelijk voor de uitvoering van de WMO, de Participatiewet en de Jeugdwet. Dat is aanleiding voor een herinrichting van het werk van veel maatschappelijke organisaties, die gedwongen worden samen te werken op gebiedsniveau. De vorming van elf zogenaamde WIJ-teams zal de komende jaren zijn beslag krijgen. De gedachte is dat op die manier de hulp- en dienstverlening aan burgers effectiever georganiseerd kan worden vanuit één centraal punt in de wijk.

Tegelijkertijd treedt de overheid ook terug omdat ze de participatiesamenleving wil bevorderen. Van mensen zelf, ook hen die kwetsbaar zijn, wordt meer zelfredzaamheid verwacht en inschakeling van mensen uit het eigen netwerk. De vraag is of dat ook gaat lukken. Het gaat immers om een cultuuromslag, om ander gedrag en een andere manier van denken, en dat kost tijd. Deskundigen verwachten dan ook dat met name het risico op vereenzaming zal toenemen, met alle gevolgen van dien: sociaal isolement, snellere fysieke en geestelijke achteruitgang, en mogelijk depressieve gevoelens. Dat zou voorkomen moeten worden.

Als de zorg en hulpverlening goed zijn ingeregeld, komen ook de kerken c.q. de wijkdiaconieën in beeld. De WIJ-teams leggen contacten met organisaties die activiteiten organiseren in de wijken, waaronder de kerken en ook de diaconieën. Het idee is dat de druk op zwaardere en duurdere voorzieningen vermindert als mensen die dat nodig hebben actief deelnemen aan het maatschappelijk leven. Preventie dus.

Armoede

Een ander vraagstuk is de armoede. De crisis lijkt over haar dieptepunt heen, maar ook in Groningen leven nog steeds veel mensen in armoede. De Voedselbank telt vele honderden

klanten. De gemeente Groningen zet stevig in op bestrijding van armoede. Om in het bijzonder kinderen niet de dupe te laten worden, is het zogenaamde Kindpakket ontwikkeld. Dat biedt ook arme kinderen de mogelijkheid om op allerlei terreinen toch mee te doen. Zo worden ook voor hen de voorwaarden geschapen voor een goede toekomst, ook voor hen. Het CvD, maar ook de wijkdiaconieën ontvangen nog steeds een vrij constante stroom van aanvragen voor individuele ondersteuning. Het zijn vaak maatschappelijke organisaties die zich melden voor 'noodhulp' : uitgaven, waar geen andere potjes voor zijn. Op dit terrein is sinds enkele jaren in Groningen ook de niet-kerkelijke Stichting Urgente Noden (SUN) actief. Aanvragen lopen via maatschappelijke organisaties, en er wordt binnen enkele dagen over beslist. Deze stichting wordt grotendeels gefinancierd door landelijke fondsen. Wij zien dit als een voorliggende voorziening, en verwijzen ook wel eens door.

Vluchtelingen

Hulp aan vluchtelingen is altijd een kerntaak geweest van kerken, ook in Groningen. In 2015 is het duidelijk geworden dat de stad Groningen haar aandeel neemt in de opvang van vluchtelingen, die in groten getale naar Europa komen. Het gaat om tijdelijke eerste opvang en een azc. Daarnaast is in Groningen (in het voormalige Formule 1 hotel) al jaren een noodopvangvoorziening voor mensen die uitgeprocedeerd zijn, maar niet wegkunnen. Deze is omgedoopt in de bed-bad-broodvoorziening.

Onduidelijk is nog welke wijken voor huisvesting in aanmerking komen. Er ontstaan talrijke particuliere initiatieven. Het CvD ziet het als haar taak om in nauwe samenspraak met de wijkgemeenten en met stichting INLIA de politieke en maatschappelijke ontwikkelingen te volgen. Concrete acties hebben pas zin als duidelijk is welke groepen we hier krijgen, hoe lang ze hier verblijven, waar de behoeften liggen. En dan bezien in hoeverre wij daarin iets kunnen betekenen. Coördinatie is daarbij van groot belang.

5. Wat we doen

Hieronder geven we aan wat we gaan doen. Soms is dat concreet, soms wordt moeten we er nog even op broeden. En dan doen we niet alleen. Over een aantal belangrijke thema's willen we inspiratiebijeenkomsten organiseren met belanghebbenden en geïnteresseerden om tot concretisering van beleid te komen. Voor al onze activiteiten geldt dat we ze opnemen in jaarplannen.

Wereld

Projecten in andere delen van de wereld worden aangedragen door Kerk in Actie. Wij maken daar een keus uit, plaatsen het op het collecterooster en de wijkdiaconieën informeren de gemeente via Kerk in Stad, website en kerkdiensten, steeds vaker ook met filmpjes.

Nederland

Ook hier draagt Kerk in Actie projecten aan, waaruit we een keus maken. Dat kunnen zowel diaconale als missionaire projecten zijn. Ook betalen we onze 'contributie' aan KiA.

Regionaal

Het Regionaal Diaconaal Fonds (RDF) coördineert de bijdrage aan de diaconale projecten en stichtingen in de regio. Het College van Diakenen ondersteunt dit fonds jaarlijks met een vast

bedrag. Financiële aanvragen van projecten en stichtingen uit de regio worden in principe doorverwezen naar het RDF.

Plaatselijk

Het College draagt bij in de kosten van het wijkwerk van de wijkgemeenten.

De wijkgemeenten steunen bovendien diverse lokale organisaties via de opbrengst van collecten in de wijkgemeenten en praktische inzet.

Daarnaast ondersteunt het College een aantal organisaties die naar ons inzicht (ook) diaconaal actief zijn. Daarbij gaat de grootste bijdrage naar de Open Hof.

Open Hof

De Open Hof is een oecumenisch diaconaal en pastoraal centrum in de binnenstad, gevestigd in een pand aan de Spilsluizen. Het centrum is ontstaan als een particulier initiatief van de kerken. De Open Hof is een voorziening voor dagopvang van dak- en thuislozen en druggebruikers. Vele tientallen vrijwilligers zijn bij de opvang betrokken, waaronder ook kerkleden. Het centrum is ook een vindplaats voor hulpverleners, onder meer voor schuldhulpverlening.

De diaconale zorg komt hier tot uiting door de bezoekers te accepteren zoals ze zijn en ze een laagdrempelige plek te bieden om even van de straat te zijn en anderen te ontmoeten, een praatje te maken met de vrijwilligers. De gemeente Damsterboord bekostigt een pastoraal medewerker die een ambulante invulling geeft aan het pastoraat. Ze legt niet alleen contacten met de doelgroep in het pand, maar ook op straat of bij andere instellingen.

De Open Hof kent een verenigingsstructuur. Een aantal kerken is lid en draagt financieel bij. Ook het College steunt het werk van de Open Hof al jaren met een substantiële bijdrage. Voor de vrijwilligerscoördinatie en schuldhulpverlening verleent de gemeente Groningen een specifieke subsidie. Momenteel (najaar 2015) beziet de gemeente Groningen hoe de ketensamenwerking van organisaties in de maatschappelijke opvang kan worden versterkt. Doel is om de dak- en thuislozen zo snel mogelijk weer op de rails te krijgen, zodat ze weer een regulier leven kunnen gaan leiden. Ook zal er in gezamenlijkheid efficiënter gewerkt moeten worden.

Het College meent dat de unieke invalshoek van de Open Hof als plaats waar onvoorwaardelijk steun en opvang wordt geboden overeind moet blijven. Wel zal wat ons betreft gezocht moeten worden naar een verlaging van onze bijdrage, mede gelet op het grote beslag dat dit werk op onze uitgaven legt. (ca 44%). We zullen dit uitwerken in een voorstel.

Het Pand

Het Pand is een missionair diaconaal centrum in de Korrewegwijk, onder de hoede van de Martinikerkgemeente. Het afgelopen jaar kon een nieuw pand worden betrokken, dat meegefinancierd is door de Tehuisgemeente. Gestart als een activiteitencentrum voor de jeugd uit de buurt, ontwikkelt het zich nu door tot een plek waar ook ruimte is voor allerlei andere initiatieven, die samen met vrijwilligers en wijkbewoners bedacht en uitgevoerd worden. In toenemende mate wordt het Pand ook door andere wijkgemeenten erkend als onderdeel van het stedelijk aanbod van de PGG. Bovendien valt het Pand inmiddels onder de

financiële eindverantwoordelijkheid van de Algemene Kerkenraad van de Protestantse Gemeente Groningen.

Onlangs is het *project Er gaat meer boven Groningen* gestart. Het behelst een doorontwikkeling naar een plek van gemeenschapsvorming en – wellicht, er zijn ook belemmeringen - kerkstichting.

Momenteel is de financiële betrokkenheid van het College beperkt: er is aan de stichting SDMC een lening verstrekt, waarvan de rente als gift wordt beschouwd. Wij vinden het een waardevol en kansrijk nieuw initiatief, dat de tijd moet krijgen om zich verder te ontwikkelen. Het is een nieuwe manier van presentie, die gezien en gewaardeerd wordt door buurtbewoners en maatschappelijke organisaties. Het is bovendien door de opgebouwde missionaire expertise een oefenplaats voor diakenen.

Het College beziet in hoeverre een meer substantiële bijdrage mogelijk is.

Stichting INLIA

INLIA is een internationale organisatie voor hulp aan vluchtelingen en asielzoekers, gevestigd in de stad Groningen. Diverse kerken hebben zich aangesloten bij deze zgn.

Chartergemeenschap, en betalen een vorm van contributie per kerklid. INLIA is een gewaardeerde bron van expertise en ondersteuning voor zowel kerkelijke als burgerlijke gemeenten.

Door die nabijheid is een bijzondere band ontstaan met de PGG. Zij organiseert regionale bijeenkomsten om diaconieën voor te lichten over nieuwe ontwikkelingen en om vrijwilligers te werven, en adviseert op verzoek. Bovendien organiseert INLIA de Bed-bad-broodvoorziening aan de Helsinkistraat in Groningen, waar ook kerkelijke vrijwilligers bij betrokken zijn. In de wijkgemeenten wordt gecollecteerd voor INLIA. Het College heeft haar een lening verstrekt, waarop afbetaling plaatsvindt.

Financieel gezien heeft de stichting het moeilijk, vooral omdat de kerken ook te maken hebben met teruglopende inkomsten. Maar de vluchtelingenproblematiek juist ook in Groningen sterk groeien door ontwikkelingen in de stad, maar ook in de provincie.

Het college beziet in hoeverre een meer substantiële bijdrage mogelijk is.

Persoonlijke ondersteuning

De overheid biedt allerlei voorzieningen ter bestrijding van armoede. Toch wordt nog steeds een beroep op de diaconie gedaan door gemeenteleden en door mensen van buiten de kerk. Het gaat meestal om financiële ondersteuning (Stille Hulp) aan kwetsbare gezinnen of individuele personen, die om welke reden dan ook in een moeilijke financiële positie zijn geraakt en er op eigen kracht niet uit kunnen komen.

Financiële persoonlijke ondersteuning kan in veel gevallen door de wijkdiaconie worden geboden. Wanneer de kosten echter een bedrag van € 500,- te boven gaan wordt de aanvraag behandeld door het College van Diakenen. In bijlage 3 staan de criteria voor persoonlijke ondersteuning. Zo toetsen we bijvoorbeeld wel of er niet een zogenaamde voorliggende voorziening is.

Met Stichting Urgente Noden (SUN) zijn inmiddels goede afspraken gemaakt. Waar mogelijk verwijzen we door. SUN besteedde in 2014 ruim 100.000 euro alleen al in de stad Groningen. Af en toe verwijzen we aanvragen door die voldoen aan haar criteria.

Samenwerking met maatschappelijke organisaties

Gezien de ontwikkelingen in de maatschappij, waarbij steeds meer mensen in de (financiële) problemen komen blijft het zinvol om als College meer samen te werken met sociaal maatschappelijke organisaties. Samenwerking kan het voor hen gemakkelijker maken om een beroep te doen op de diaconie. Wij kunnen zo onze kennis van de sociale kaart en van de problematiek vergroten. Daar waar organisaties zich moet houden aan de regels van de wet, heeft het College de mogelijkheid haar hart te laten spreken.

Door de nieuwe *wijksgewijze* organisatie van de zorg en hulpverlening zijn er voor de wijkdiaconieën kansen voor een optimale aansluiting bij het netwerk rond de WIJ-teams. In Beijum is hier al een innige samenwerking ontstaan, tot ieders tevredenheid.

Samenwerking kan betekenen dat we elkaar voeden en concepten ontwikkelen die kunnen leiden tot gerichte ondersteuning van personen en/of groepen die dat nodig hebben. Zo kunnen diaconale activiteiten deel uitmaken van een breed hulpverleningsaanbod.

Samenwerking met andere kerken

In een aantal gevallen trekken we op met andere kerken. Stichting Present en stichting HiP (Hulp in Praktijk) dragen we een warm hart toe. Dat zijn samenwerkingsverbanden van kerken en kerkleden, met ieder een eigen werkwijze om vraag en aanbod te matchen. Van het kerkelijk WMO-platform zijn we agenda-lid. We zien echter kerkelijke samenwerking niet als een doel in zich.

Waar dat een meerwaarde heeft werken we samen met andere kerken aan een gezamenlijk aanbod of gezamenlijke activiteiten. We zullen dat per initiatief bezien.

Toerusten en inspireren wijkdiaconieën

Jaarlijks organiseert het College een informatieve bijeenkomst voor alle diakenen over ontwikkelingen op maatschappelijk gebied. Daarvoor worden ook sprekers uitgenodigd. Ook is er gelegenheid om elkaar te informeren en te stimuleren. De opkomst varieert, maar vaak zijn wel alle wijkdiaconieën vertegenwoordigd.

Daarnaast organiseert het College een jaarlijkse bijeenkomst voor de penningmeesters, die zeer gewaardeerd wordt en waar ook expertise wordt uitgewisseld. Dit heeft onder meer geleid tot een systeem waarbij wijkdiaconieën elkaars jaarrekening controleren.

Deze bijeenkomsten zullen we voortzetten, waarbij we de vragen vanuit de wijken en de behoefte aan onderlinge ontmoeting en expertise-uitwisseling als uitgangspunt nemen.

Diaconaal predikant

We willen in samenspraak met de AK de mogelijkheid onderzoeken om het diaconaat van de Protestantse Gemeente Groningen meer profiel te geven door de (part-time) functie te creëren van diaconaal predikant c.q. kerkelijk werker. Elders in het land zijn daar inspirerende voorbeelden van. Onderdeel van de werkzaamheden zou kunnen zijn om ook aanjager en begeleider te zijn van nieuwe initiatieven. Ook kan deze functionaris misschien andere predikanten ontlasten.

We onderzoeken wat er mogelijk is en hoe dit zou kunnen worden ingevuld en gefinancierd.

ZWO

Op wijkniveau zijn ZWO groepen actief. Zij verzorgen op allerlei manieren voorlichting over projecten in het buitenland. Ook doen ze voorstellen over het collecterooster en organiseren ze projecten zoals in de 40-dagertijd. Ze zijn een waardevolle ondersteuning van het diaconaal bewustzijn van de gemeente, en daarmee ook van de fondswerving.

Het is aan de wijken om te bezien of het handig is om tot een bundeling van krachten te komen met de wijkdiaconie. Wel kunnen ZWO-thema's onderdeel zijn van het stedelijk toerustingsaanbod.

Communicatie en public relations

Zowel binnen de kerk als naar buiten toe is communicatie van essentieel belang om je doelen te bereiken en draagvlak te creëren, zowel inhoudelijk als financieel.

Het College, de wijkdiaconieën en de ZWO-groepen verzorgen momenteel publicaties in Kerk in Stad (KIS) volgens een vastgesteld schema. De uitgever van Kerk in Stad ontvangt hiervoor van ons momenteel een vergoeding van 2.500 euro.

De website van de Protestantse Gemeente Groningen wordt vernieuwd en bevat ook informatie over het CvD en diaconale activiteiten.

Het CvD is medeorganisator van de Aktie Kerkbalans.

Alom leeft het besef dat diaconale thema's zich goed lenen voor interne, maar zeker ook externe publiciteit. We vinden het belangrijk dat diakenen maar ook anderen (voorzitters wijkgemeenten, predikanten) hierop indien nodig geschoold worden.

We ontwikkelen een communicatieplan voor ons College. Onderdeel daarvan is een visie op wat onze boodschap is en hoe we die willen uitdragen, ook met moderne communicatiemiddelen en wat we daar voor over hebben.

6. Stichting Het Groene Weeshuis

Het Groene Weeshuis is de naam van een van de weeshuizen die in Groningen heeft bestaan gedurende meer dan drie eeuwen. In 1960 is het Groene Weeshuis gesloten en in 1971 is een Stichting opgericht die het nog aanwezige kapitaal ging beheren. Het College van Diakenen vormt nu het bestuur van deze Stichting.

In de statuten is onder meer het volgende vastgelegd:

“De stichting heeft als eerste doel de verzorging van wezen, waarvan de verzorging ten laste van de diaconie komt. Gezien het feit dat aan verzorging van wezen in een afzonderlijk weeshuis in de huidige tijd geen behoefte bestaat zullen, zolang er geen middelen nodig zijn voor de verzorging van wezen, de inkomsten van de stichting worden besteed aan het verlenen van steun aan werk ten behoeve van jongeren in de meest ruime zin”

Onderdeel van de Stichting Groene Weeshuis is het Van Swinderenfonds, ontstaan in de 19de eeuw door een schenking. Het rendement van dit fonds wordt, indien en voor zover het bestuur dat nodig acht, in de geest van de bedoeling van de schenker besteed aan instellingen of organisaties die zich inzetten voor of actief zijn op de gebieden opvang jongeren, armoedebestrijding, kunst, wetenschap en onderwijs.

We ontwikkelen criteria voor bijdragen uit het Groene Weeshuis en uit het Van Swinderenfonds, en maken de beschikbare budgetten zichtbaar in de begroting van ons College.

7. Financiën

Stedelijk niveau

Het College van Diakenen voert het beheer over de diaconale gelden. Het College is tevens het bestuur van de Stichting "Het Groene Weeshuis". In deze Stichting is het geld ondergebracht van het voormalige Groene Weeshuis inclusief het Van Swinderenfonds. Het College werkt dus met twee begrotingen en jaarrekeningen.

Diaconaal geld

Het diaconale vermogen bedraagt ca € 3,4 mln. De baten komen uit drie bronnen: de collecten, Kerkbalans en de inkomsten uit vermogen. De eerste twee inkomsten zijn relatief zeker (ca € 180.000,-), de derde bron vertoont een wisselend beeld. Het rendement moet ca 4% bedragen om aan de verplichtingen te kunnen voldoen.

Bij de opstelling van de begroting is er uitdrukkelijk aandacht voor het volgende:

- Bij de vaststelling van de omvang van de te verlenen steun aan personen of organisaties zijn ook behaald rendement en koersontwikkelingen van belang.
- Voor het ontwikkelen van mogelijke nieuwe initiatieven is bij de opstelling van de begroting steeds aandacht.
- Van het vermogen staat 25% beschikbaar om te investeren in projecten van diaconale aard.
- De bestemmingsreserves 'diaconie' en 'legaat' zullen worden toegevoegd aan de algemene reserve. De opbrengst van de bestemmingsreserves "Zending" en "Evangelisatie"³ zullen steeds worden besteed aan 'missionaire' doelen.

Geld Groene Weeshuis en Van Swinderenfonds

Het vermogen bedraagt ca € 1,5 mln. Er wordt onderscheid gemaakt naar : Groene Weeshuis (€ 1,0 miljoen) en het Van Swinderenfonds (€ 500.000).

De baten bestaan uit de inkomsten uit vermogen. Het rendement moet ca 3,5% bedragen om aan de huidige verplichtingen te kunnen voldoen.

Bij de opstelling van de begroting is er uitdrukkelijk aandacht voor het volgende:

- Bij de vaststelling van de omvang van de te verlenen steun aan personen of organisaties zijn ook behaald rendement en koersontwikkelingen van belang.
- Van het vermogen staat 5% beschikbaar om te investeren in projecten die passen binnen de doelstelling van Het Groene Weeshuis zoals neergelegd in de statuten.
- De bestemming van de opbrengsten van het Van Swinderenfonds worden expliciet gemaakt.

Zaken CvD

In het verleden is het College in het bezit gekomen van grond dan wel daarmee

³ Ca € 5.000,- per jaar bij een rendement van 4%

samenhangende rechten. De voordelen en nadelen hiervan worden in kaart gebracht, in samenspraak met het College van Kerkrentmeesters.

Beleggen

Momenteel belegt het College geld van de Diaconie en van de Stichting Het Groene Weeshuis tot een totaal bedrag van ca € 4.400.000,-. De Diaconie heeft hiervan € 3.000.000,- en Het Groene Weeshuis € 1.400.000,-

Van dit bedrag wordt ca € 4.000.000,- belegd via een vermogensbeheerder, en verder zijn er certificaten Oikokrediet (ca € 200.000,-) en deposito's (ca € 200.000,-).

In het komende jaar zal het volgende worden gerealiseerd:

- Het College stelt een beleggingsstatuut op in overeenstemming met de richtlijnen van de PKN.
- De belegging in Oikokrediet⁴ wordt uitgebreid tot een maximum van 10% van de diaconale beleggingen (= € 300.000,-) en de mogelijkheden van Oikokrediet zullen onder de aandacht van de gemeente worden gebracht.
- De mogelijkheid om te beleggen in binnenlandse diaconale projecten wordt mogelijk gemaakt via het PDKN (Protestants Diaconaal Krediet Nederland). Het College zal daaraan meedoen tot een maximum van 10% van de diaconale beleggingen (=€300.000,-)
- Tenslotte zal het College actief de mogelijkheden onderzoeken om in Groningen te investeren in projecten die diaconaal van aard zijn dan wel passen binnen de kaders van de Stichting Het Groene Weeshuis⁵. Daarvoor is een maximum van 5% van de totale beleggingssom (=€ 220.000,-) inzetbaar.

Collecterooster

Het College van Diakenen stelt jaarlijks het collecterooster op. Hierbij wordt aangesloten bij het collecterooster van Kerk in Actie. Omdat het college het diaconale werk in de wereld breeduit wil steunen draagt de stedelijke ZWO commissie, naast de door Kerk-in-Actie voorgestelde collectiedoelen, 9 keer een extra collecte aan met als bestemming werelddiaconaat. Verder bestaat het rooster uit collectes voor: diaconaal werk in de wijken, de stedelijke diaconie, stedelijke en landelijke diaconale projecten als Inlia, Amnesty, HIP (Hulp in Praktijk) en Present. In de 40-dagentijd wordt aangesloten bij de landelijke actie van de PKN. Het collecterooster wordt door de algemene kerkenraad vastgesteld.

Wijkniveau

Het overleg met de wijkpenningmeesters over de op te stellen begrotingen wordt voortgezet. Het doel is om zoveel mogelijk transparantie te verkrijgen.

De kascontroles worden door de penningmeesters onderling gedaan.

⁴ Oikocredit is een coöperatieve financiële instelling die in 1975 ontstaan is als een initiatief vanuit de Wereldraad van Kerken en de Raad van Kerken in Nederland. Oikocredit biedt kerken en particulieren de mogelijkheid tot sociaal ethisch investeren

⁵ In dit kader past de hypotheekverstrekking aan het MDC van € 34.034,-

Bijlage 1: De lokale maatschappelijke context.

Groningen is een stad met ca. 200.000 (stand: 01.01.2015) inwoners en behoort daarmee tot een van de grotere steden in ons land. De omvang leidt er vanzelfsprekend toe dat er een enorm scala aan activiteiten is waar te nemen, wat nog versterkt wordt door de aanwezigheid van een universiteit.

Voor de diaconie zijn in ieder geval de volgende gegevens van belang⁶

- 1 Er zijn ca 25.000 personen die op het niveau van het sociale minimum leven, verdeeld over ca 17.000 huishoudens
- 2 Het aantal mantelzorgers bedraagt ca 25.000
- 3 Er zijn ca 700 daklozen
- 4 Het aantal verslaafden dat via de VNN hulp krijgt bedraagt ca 730 harddruggebruikers en ca 660 alcoholisten
- 5 De Voedselbank verstrekt aan ca 600 huishoudens een voedselpakket
- 6 Er zijn ca 16.000 werkzoekenden (ca 16% van de beroepsbevolking)
- 7 Het Gemeentelijk Krediet Bureau kent op jaarbasis ca 2300 aanmeldingen
- 8 Er zijn ca 10.000 mensen die een beroep doen op de Participatiewet.
- 9 Er zijn ca 9.000 personen die een arbeidsongeschiktheidsuitkering⁷ ontvangen

De gemeente Groningen is, zoals elke gemeente, uitvoerder van de WMO⁸. De essentie van deze wet is dat de gemeente compensatieplicht heeft ten aanzien van de burger die in de knel is geraakt.

De gemeente voert de wet uit in nauw overleg met een veelheid aan organisaties die werken op de gebieden zorg, wonen en welzijn. In dit kader heeft de gemeente in veel wijken een STIP⁹ opgericht.

De gemeente laat zich adviseren door de WMO-raad. In deze raad zit ook een drietal afgevaardigden uit het Kerkelijk WMO Beraad. Het College van Diakenen is in dit KWMOB vertegenwoordigd.

De Stichting Present en de Stichting HiP zijn christelijke organisaties die vrijwilligers werven, onder meer in Groningen. De Stichtingen krijgen momenteel subsidie van de gemeente uit de WMO-gelden. Groningen kent op dit gebied ook twee niet kerkelijk gebonden organisaties te weten Humanitas en MJD.

⁶ Gegevens ontleend aan de Stadsmonitor 2015 en de armoedemonitor 2014, uitgegeven door de afdeling Onderzoek en Statistiek van de Gemeente Groningen

⁷ WAO, WAZ, Wajong, WIA

⁸ Wet Maatschappelijke Ondersteuning

⁹ Steun en Informatie Punt

Bijlage 2: Criteria steun aan organisaties

Voorwaarden voor ondersteuning

1. De desbetreffende instelling of organisatie dient het verzoek schriftelijk in.
2. Het verzoek geeft inzicht in de financiële positie van de aanvrager.
3. Het verzoek bevat een begroting van de uitgaven en een dekkingsplan voor het uit te voeren project.
4. Het onder 3 bedoelde project moet of
 - a. een diaconaal aspect hebben, of
 - b. een missionair aspect hebben, of
 - c. voldoen aan wat door de Stichting Het Groene Weeshuis of het door haar beheerde Van Swinderenfonds wordt beoogd.
5. Aanvragen om wegvallende exploitatiesubsidies op te vangen, zullen als regel niet worden behandeld.
6. Van instellingen/organisaties die ondersteuning hebben ontvangen, wordt verwacht dat zij achteraf informatie verstrekken over het totaal aan ontvangen giften en de besteding daarvan.

Bijlage 3 : Criteria van het College voor steun aan personen

1. het benodigde bedrag moet hoger liggen dan het afgesproken wijkplafond (€ 500,-).
2. als de noodhulp niet via de wijkgemeente wordt aangevraagd, wordt eerst met de desbetreffende wijk overlegd alvorens tot hulpverlening over te gaan.
3. het maakt niet uit of de aanvrager lid is van de PKN of niet. Wel verwijzen we door als een aanvrager lid is van een andere kerk.
4. in alle gevallen wordt eerst bezien of er geen voorliggende voorziening is: een bestaande regeling die óók in de behoefte kan voorzien. We onderzoeken of de aanvrager al contact heeft gehad met de gemeente Groningen of andere instanties (MJD, Schuldhulpverlening, SUN, WIJ-team etc.). Als dat niet zo is, bewandelen we samen met de aanvrager eerst die weg of verwijzen we door.
5. het moet gaan om een financiële noodsituatie, waarbij op korte termijn hulp noodzakelijk is.
6. hulp vindt plaats via incidentele ondersteuning, zo mogelijk in samenwerking met andere instanties.
7. situaties waarbij kinderen zijn betrokken zullen eerder als noodsituatie worden beschouwd. Het Groene Weeshuisfonds biedt hiervoor extra mogelijkheden;
8. hulp wordt in principe verstrekt als gift, dus zonder formele verantwoordingsverplichtingen.
9. als een aanvrager niet meewerkt aan het nakomen van afspraken, verstrekken we niet voor de tweede keer hulp.
10. een aanvraag wordt zo mogelijk schriftelijk gedaan.